

Accountantsverslag

Gemeente Kaag en Braassem

Boekjaar 2020

Aan de gemeenteraad van
de gemeente Kaag en Braassem

ONDERWERP:

Accountantsverslag 2020

KENMERK:

Definitieve versie d.d. 22-6-2021

Geachte college en raad,

Hierbij bieden wij u ons accountantsverslag aan dat is opgesteld in het kader van de opdracht om de jaarrekening 2020 van de gemeente Kaag en Braassem te controleren. Dit accountantsverslag gaat in op de belangrijkste bevindingen uit de controle van de jaarrekening van de gemeente Kaag en Braassem.

In dit verslag lichten wij toe welke overwegingen plaats hebben gevonden bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de werkzaamheden die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening.

Wij hebben om bij de jaarrekening over boekjaar 2020 een goedkeurende controleverklaring te verstrekken ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid. De bevindingen in dit verslag doen dan ook geen afbreuk aan ons oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening.

De opgestelde programmarekening legt ons inziens op een duidelijke manier verantwoording af over de ontwikkelingen in het boekjaar. Vanwege de Corona-maatregelen hebben wij afgelopen jaar de controles en werkzaamheden volledig digitaal uitgevoerd. Hierdoor gingen afstemmingen over bevindingen en het proces anders dan gebruikelijk. Wij danken de medewerkers voor de samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van ons accountantsverslag.

Tot het verstrekken van nadere toelichting zijn wij graag bereid.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.



drs. S. Turenhout RA
Director Audit

Inhoudsopgave



Bestuurlijke
samenvatting



Opdracht, scope
en uitkomsten



Financiële positie



Belangrijkste
bevindingen



Rechtmatigheid



Overige
onderwerpen

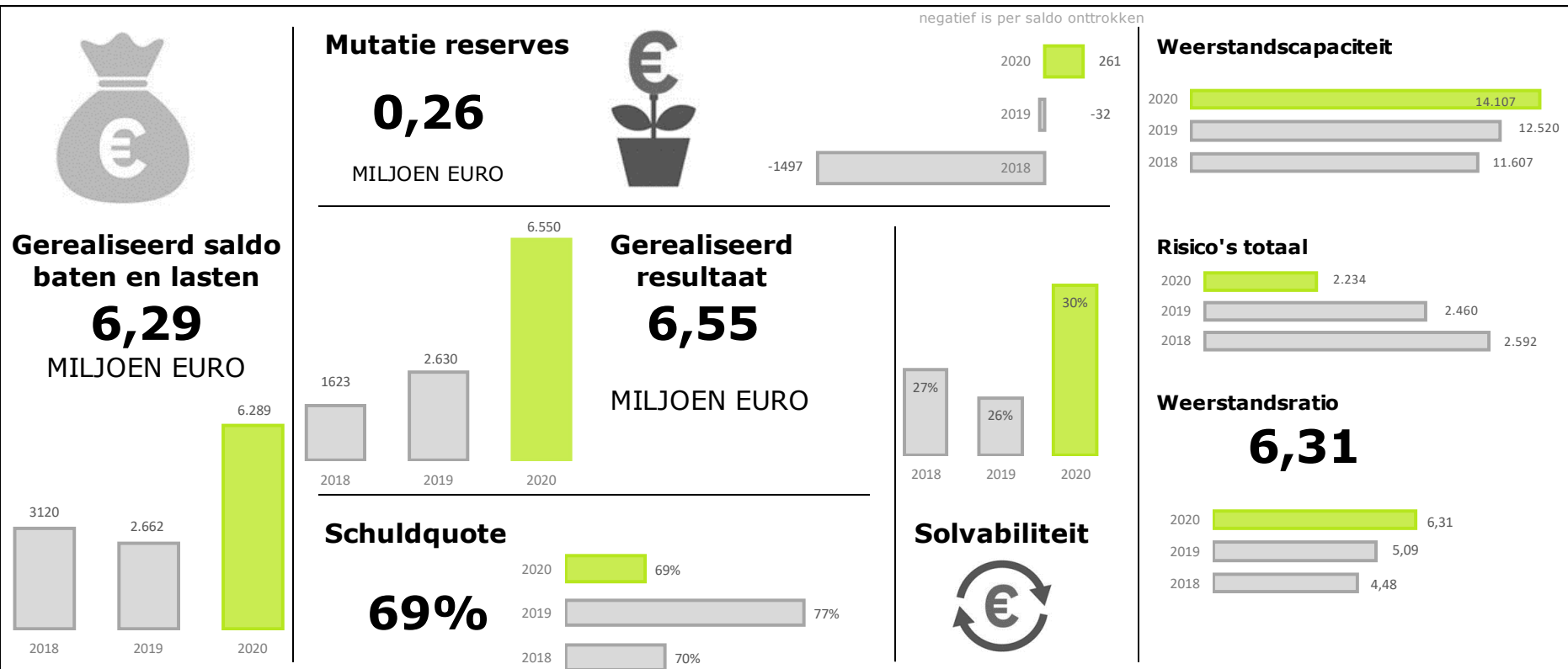


Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting

1. Bestuurlijke samenvatting

Financiële kengetallen en signaleringwaarden



1. Bestuurlijke samenvatting



Wij hebben op 22 juni 2021 een goedkeurende controleverklaring op het gebied van getrouwheid en rechtmatigheid verstrekt bij de jaarrekening 2020 van de gemeente Kaag en Braassem.



De financiële positie van de gemeente is toereikend. De kengetallen van de gemeente vallen op basis van de VNG-normering in de neutrale risicocategorie.



De invloed van Covid-19 is zichtbaar in de hele jaarrekening, in de jaarstukken is een aparte bijlage toegevoegd die inzicht geeft in de impact van Corona. De indirecte invloed, zoals Tozo, subsidies, jeugdzorg, Wmo en de bedrijfsvoering van de gemeente, is te zien in de rest van de jaarstukken. De opgenomen toelichtingen in de jaarstukken geven een toereikend inzicht in de impact van Corona op de gemeente.



De begrotingsoverschrijdingen passen binnen het bestaande beleid en zijn goed toegelicht.



In de controle is toereikende zekerheid verkregen over de lasten in het sociaal domein. Met betrekking tot de jeugdzorg is er sprake van een beperkte onzekerheid van 1,9% van de jeugdlasten die via de TWO Holland Rijnland lopen. Er zijn geen andere onzekerheden met betrekking tot de jeugdzorg en de Wmo.



De Tozo-administratie is voor u uitgevoerd door de gemeente Alphen aan den Rijn. Op basis van de door hen verstrekte en gecontroleerde verantwoording over de Tozo concluderen wij dat de verantwoording toereikend is. Bij de uitvoering zijn enkele formele onrechtmatigheden geconstateerd die betrekking hebben op de identificatie.



Wij hebben ten aanzien van de financiële rechtmatigheidscontrole geen onrechtmatigheden geconstateerd die meewegen in ons oordeel.



In de Sisa-controle zijn formele onrechtmatigheden geconstateerd bij de uitvoering van de Tozo-regeling. Dit heeft geen invloed op ons oordeel. In de verantwoorde informatie in de Sisa-bijlage van de andere Sisa-regelingen zijn geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) geconstateerd.



Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2020 in overeenstemming is met de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) en dat de jaarrekening 2020 van de gemeente Kaag en Braassem voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Opdracht Scope en uitkomsten

2. Opdracht, scope en uitkomsten



Reikwijdte van de controle

De jaarstukken van uw gemeente bestaan uit:

- Het jaarverslag (programmaverantwoording + paragrafen)
- De jaarrekening
- Bijlagen

Met de opdrachtbevestiging van d.d. 14 juli 2020 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2020. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle.

Tijdens de uitvoering van de controleplanning hebben zich een aantal belangrijke wijzigingen voorgedaan, deze ziet vooral toe op de uitvoering van de Tozo en de impact van Covid-19.

Overzicht toleranties

De materialiteit bij de uitvoering van onze controle is € 660.000. Deze materialiteit sluit aan op het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol.

Verslaggevingsrichtlijnen

Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving beoordeeld. Uw gemeente heeft gedurende 2020 geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen. Wij concluderen dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en dat de toepassing daarvan, samen met de in de jaarrekening opgenomen toelichtingen, een getrouw beeld geeft van de financiële positie van de gemeente.

Managementinzicht en schattingen

Schattingen op basis waarvan sommige jaarrekeningposten worden bepaald, zijn gebaseerd op inzichten van het management. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld op basis waarvan de afzonderlijke oordelen en schattingen zijn gevormd. Wij hebben vastgesteld dat dit aanvaardbaar is in het kader van de jaarrekening als geheel.

Grondslag		Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten	1% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 660.000
Goedkeuringstolerantie onzekerheden	3% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 1.980.000
Rapporteringstolerantie	5% van de goedkeuringstolerantie	€ 33.000

2. Opdracht, scope en uitkomsten



Controleverklaring

Wij hebben u op 22 juni 2021 gemachtigd om onze goedkeurende controleverklaring op te nemen onder de overige gegevens in uw jaarrekening 2020.

Managementinzicht en schattingen

Schattingen op basis waarvan sommige jaarrekeningposten worden bepaald, zijn gebaseerd op inzichten van het management. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld op basis waarvan de afzonderlijke oordelen en schattingen zijn gevormd. Wij hebben vastgesteld dat dit aanvaardbaar is in het kader van de jaarrekening als geheel.

Jaarverslag en overige gegevens

Wij hebben het jaarverslag en de overige in het financieel verslag opgenomen informatie gelezen en op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen uit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of deze informatie materiële afwijkingen bevat. Hierbij hebben wij geen materiële afwijkingen geconstateerd. Tevens bevestigen wij dat het jaarverslag voldoet aan de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

Grondslagen

De accountantscontrole omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen, beoordeling van de grondslagen van de financiële verslaggeving en van belangrijke schattingen die bij het opmaken van de jaarrekening zijn gehanteerd.

Wij hebben met het college de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen en de consistente toepassing daarvan besproken. In dit kader komen tevens zaken aan de orde die een significante invloed hebben op de kwaliteit van de jaarverslaggeving, zoals nieuwe of gewijzigde waarderingsgrondslagen, schattingen, beoordeling onzekerheden en bijzondere transacties.

Naar onze mening zijn de door het college gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. In het verslagjaar 2020 zijn geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen.

2. Opdracht, scope en uitkomsten



Administratieve Organisatie en Interne Beheersing

In het kader van de controle van de jaarrekening 2020 hebben wij onder meer de Administratieve Organisatie en Interne Beheersing (hierna te noemen: AO/IB) beoordeeld. Hierbij is tevens de geautomatiseerde gegevensverwerking betrokken, voor zover van belang voor de jaarrekeningcontrole. Tijdens de uitvoering hebben wij ons gericht op het onderzoeken, beoordelen en toetsen van de AO/IB.

Naar aanleiding van de beoordeling van de AO/IB hebben wij een managementletter geschreven welke gericht is aan het college van de gemeente. Deze managementletter hebben wij op 25 maart 2021 besproken met de gemeentesecretaris en de wethouder financiën en daarna in definitieve vorm uitgebracht. De belangrijkste bevindingen hieruit zijn opgenomen in de raadsletter van 25 maart 2021.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

Op grond van artikel 393 lid 4, Titel 9 Boek 2 BW rapporteren wij onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de accountantscontrole van de jaarrekening niet specifiek is gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

In onze managementletter hebben wij een aantal attentiepunten ten aanzien van de IT-omgeving opgenomen. Uw college heeft aangegeven hieraan opvolging te willen geven.

Financiële positie

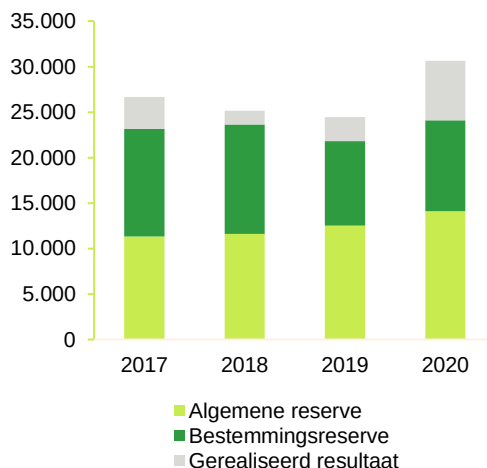
3. Financiële positie

3.1 Staat van baten en lasten

3.1 Verloop van het eigen vermogen van uw gemeente

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per 31 december 2020 volgens de jaarrekening € 30,8 miljoen en heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

Grafiek ontwikkeling eigen vermogen (x € 1.000)



Van de totale reserves ter hoogte van € 30,8 miljoen is € 14,1 miljoen opgenomen als algemene reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzichte van voorgaand jaar gestegen met € 1,6 miljoen. Per saldo is gedurende 2020 € 0,3 miljoen onttrokken aan de reserves. Deze onttrekking (ten gunste van het resultaat) vormt samen met het totaal saldo van baten en lasten (€ 6,3 miljoen voordelig) het gerealiseerde resultaat van € 6,6 miljoen.

3.2 Analyse van het resultaat

Het resultaat voor mutaties in de reserves laat een positief saldo zien. Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten bedraagt afgerond € 6,3 miljoen positief. Tussentijds is per saldo € 0,3 miljoen aan de reserves gedoteerd waardoor het gerealiseerde resultaat afgerond € 6,6 miljoen positief is. Wij hebben vastgesteld dat aan de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves raadsbesluiten ten grondslag liggen.

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening wordt vanaf pagina 144 in hoofdlijnen een verklaring gegeven voor de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. Als onderdeel van de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2020 wordt overzichtelijk aangegeven welke baten en lasten als incidenteel zijn aan te merken. Voor een nader gedetailleerd inzicht van de afwijkingen en de verklarende toelichting hierop verwijzen wij u naar de toelichtingen per programma, zoals opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in uw jaarrekening.

Wij constateren dat het resultaat per programma in belangrijke mate in lijn ligt met de gewijzigde begroting. De opvallendste post is zijn de gevolgen van Corona. Per saldo heeft dit (per saldo) echter een beperkt effect op het gerealiseerde resultaat per einde boekjaar doordat de lasten worden gecompenseerd door doeluitkeringen.

Andere belangrijke resultaten/ontwikkelingen bestaan uit:

- Vertraging overdracht buitensportaccommodaties (€ 1,6 miljoen);
- Verschuiven onderhoud wegen/bruggen (€ 1,0 miljoen);
- Actualisatie grondexploitaties en omgevingsvergunningen (€ 1,2 miljoen).

3. Financiële positie

3.1 Staat van baten en lasten



3.3 Weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke en regionale benchmark.

Hieronder hebben wij de ontwikkelingen in uw kengetallen en een relatie naar de landelijke ontwikkelingen weergegeven. Hieruit blijkt dat de kengetallen van de gemeente zich (relatief) neutraal verhouden ten opzichte van de landelijke en regionale benchmarks.

Kengetallen	Kaag en Braassem		Landelijk		Zuid-Holland		20.000 – 50.000 inw.	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Netto schuldquote	69%	77%	67%	56%	109%	75%	67%	55%
Netto schuldquote gecorrigeerd	61%	69%	60%	49%	108%	67%	60%	48%
Solvabiliteit	30%	26%	32%	34%	22%	33%	32%	34%
Grondexploitatie	13%	14%	10%	12%	5%	17%	11%	13%
Belastingcapaciteit	115%	119%	105%	103%	109%	107%	105%	103%
Structurele exploitatieruimte	9%	8%	0%	0%	3,70%	0,90%	-0,20%	-0,40%

3.4 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Als gevolg van de toegenomen algemene reserve is ook het weerstandsvermogen sterk toegenomen. De ratio, die bestaat uit de verhouding tussen de benodigde weerstandscapaciteit op basis van de geïdentificeerde risico's en het beschikbare weerstandsvermogen geeft per ultimo 2020 een uitkomst van 6,3. Het (incidentele) weerstandsvermogen is daarmee als uitstekend geclassificeerd. Ook met betrekking tot de structurele risico's laat 2020 nog een toereikend ratio van 3,2 zien. In de komende jaren daalt de beschikbare (structurele) weerstandscapaciteit echter sterk, waardoor de structurele weerstandscapaciteit lager wordt dan de door de raad gestelde ondergrens van 1.

De grootste door uw gemeente geïdentificeerde risico zijn:

- De Tweesprong (incidenteel onderhoud / exploitatietekort);
- Opdrachten sociale participatie en ondersteuning (beschermd wonen / maatschappelijke opvang);
- Sociale woningbouw (Connexxion);
- Implementatie omgevingswet.

Naast de bovenstaande risico's speelt de bouwkosten Focus met Ambitie en de herijking van het gemeentefonds een belangrijke rol bij de toekomstige structurele weerstand. Wij constateren dat de gemeente beheersingsmaatregelen heeft genomen om deze risico's te beheersen en de (mogelijke) effecten in beeld te brengen. Wij adviseren om de ontwikkeling van de financiële positie en de impact van optredende risico's nauwlettend te blijven monitoren.



Belangrijkste bevindingen

4. Belangrijkste bevindingen

Covid-19

Impact Covid-19 voor de gemeente

De belangrijkste effecten van de Corona-crisis voor de gemeente zijn nader toelichting in een afzonderlijke bijlage in de jaarstukken.

De belangrijkste impact voor de gemeente en voor onze controle is hieronder benoemd:

- Uitvoeren Tozo regeling
- Lasten Corona
- Toelichting met betrekking tot corona in jaarverslag, grondslagen en jaarrekening
- Toelichting gebeurtenissen na balansdatum

Op basis van onze controlewerkzaamheden hebben wij vastgesteld dat de verantwoording van de Covid-19 baten en -lasten toereikend zijn verantwoord.

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers

Het kabinet heeft meerdere maatregelen getroffen om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (hierna: Tozo) is één van die maatregelen om specifiek zelfstandige ondernemers, waaronder ZZP'ers, financieel te ondersteunen. De uitvoering van de Tozo is decentraal door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid bij de gemeente neergelegd. Op basis van de Tozo kunnen zelfstandigen een beroep doen op twee soorten voorzieningen: een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en een lening voor bedrijfskapitaal. Uw gemeente heeft in 2020 € 3,4 miljoen verantwoord als bate in het kader van de Tozo. Er is in 2020 een bedrag van € 3,4 miljoen verstrekt aan zelfstandigen.

De Tozo-regeling voor de gemeente wordt uitgevoerd door de gemeente Alphen aan den Rijn. In dit kader heeft de gemeente Alphen aan den Rijn een financiële verantwoording opgesteld met daarin de verantwoorde Tozo-lasten.

Bij de Tozo-verantwoording is door de accountant van de gemeente Alphen aan den Rijn een goedkeurend assurance rapport afgegeven. Uit de bevindingen van de controle blijkt dat er formele rechtmatigheidsfouten zijn geconstateerd doordat identificatie heeft plaatsgevonden op basis van DigiD, in combinatie met BRP of Suwinet. Er heeft geen volledige identificatie plaatsgevonden zoals op basis van de wetgeving is vereist. De geconstateerde rechtmatigheidsafwijking zien wij bij ook bij veel andere gemeenten. De geconstateerde afwijking heeft geen invloed op ons oordeel. Er zijn geen andere formele en/of financiële fouten en/of onzekerheden geconstateerd met betrekking tot de Tozo.



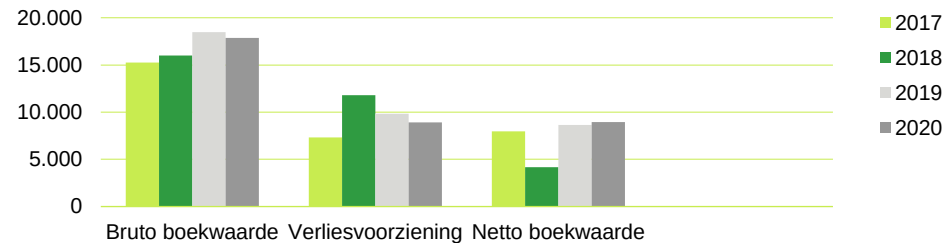
4. Belangrijkste bevindingen

Waardering grondexploitaties

Algemeen

De waardering van de grondexploitaties is een significant risico in onze controleaanpak, vanwege de mate van schattingsonzekerheid. Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering in opzet en bestaan getoetst en aanvullend gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd. Wij achten de waardering aanvaardbaar en vinden de veronderstellingen redelijk. Hieronder hebben wij de ontwikkeling van uw grondexploitatie gedurende de afgelopen vier jaar weergegeven.

Grafiek ontwikkeling grondexploitaties (x € 1.000)



Uit de bovenstaande ontwikkeling is zichtbaar dat het geïnvesteerd vermogen in de afgelopen jaren is afgenomen. Dit wordt veroorzaakt door gerealiseerde verkopen, hiermee is het risicoprofiel van de gemeente ook afgenomen.

Uit uw analyse van de risico's blijkt dat de omvang van de geïdentificeerde risico's zijn toegenomen met € 0,4 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door toename van risico's met betrekking tot de grondexploitatie Braassemerland.

Ten opzichte van 31 december 2020 is de boekwaarde van de post grondexploitatie toegenomen met € 0,3 miljoen. De toename, als gevolg van de lagere voorziening, van de boekwaarde per 31 december 2020 is als volgt samen te vatten:

(x € 1.000)	2020
(Bruto) Boekwaarde per 1 januari	18.467
Voorziening per 1 januari	-9.823
(Netto) Boekwaarde per 1 januari	8.644
Investerings	2.758
Grondverkoop / bijdragen	- 3.417
Tussentijdse winstuitname	72
Mutatie voorziening	892
(Netto) Boekwaarde per 31 december	8.949
Voorziening per 31 december	- 8.931
(Bruto) Boekwaarde per 31 december	17.880
Nog te maken kosten	6.867
Nog te realiseren opbrengsten	16.479
Verwacht resultaat	- 8.268

4. Belangrijkste bevindingen

Waardering grondexploitaties



Gehanteerde parameters

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van de gemaakte schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op waarin schattingen zijn opgenomen. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de door gemeente Kaag en Braassem gehanteerde uitgangspunten en parameters getoetst. De belangrijkste uitkomsten hiervan kunnen als volgt worden samengevat:

Parameter	2020	2020
Kostenstijging	●	●
Opbrengstenstijging	●	●
Rekenrente	●	●
Disconteringsvoet	●	●
Programmering	●	●
Verkooprijzen	●	●
10-jaarstermijn	●	●

Legenda status:

- = evenwichtig
- = optimistisch
- = voorzichtig
- = controleverschil

Kostenstijging

De gehanteerde parameter voor de kostenstijging is 2% (2020: 2%) en ligt in lijn met de landelijke prijsindexcijfers. Op basis van de momenteel beschikbare informatie achten wij deze parameter evenwichtig. Gezien de prijsontwikkelingen in de markt is het van belang de ontwikkelingen hierin goed te monitoren.

Opbrengstenstijging

Het college rekent met de volgende opbrengstenstijgingen van 0% (2019: 0%). Op basis van de momenteel beschikbare informatie achten wij deze parameter evenwichtig.

Rekenrente

Het college rekent binnen de huidige grondexploitaties met een toekomstige rekenrente van 1,4% (2020: 2,17%). De rekenrente is gebaseerd op de huidige leningenportefeuille van gemeente Kaag en Braassem. Deze grondslag is in overeenstemming met de notitie grondexploitatie en de bepaling in de notitie rente van de commissie BBV. Wij achten deze parameter evenwichtig.

Disconteringsvoet

De disconteringsvoet die moet worden gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het berekenen van de contante waarde voor (verliesgevende) grondexploitaties is door de commissie BBV voor alle gemeenten gelijkgesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor inflatie binnen de Eurozone (2%). Voor winstgevende grondexploitaties wordt, conform regelgeving, met de rekenrente contant gemaakt. De gehanteerde disconteringsvoet kwalificeert als evenwichtig.

Programmering

De programmering van de grondexploitaties wordt actief gemonitord door de gemeente Kaag en Braassem. De ingerekende programmering ligt in lijn met vorig jaar en is onder andere gebaseerd op interne en externe onderzoeken.

Verkooprijzen

De verkooprijzen voor zowel woningen als bedrijven zijn niet significant gewijzigd. Gedurende 2020 hebben verkopen plaatsgevonden waarbij de ingerekende prijs is gerealiseerd. Verkopen met betrekking tot sociale woningbouw zijn onderbouwd met het gemeentelijk grondbeleid zoals vastgelegd in de grondrijzenbrief.

10-jaarstermijn

De gemeente Kaag en Braassem heeft één project met een looptijd langer dan tien jaar. Dit betreft het project Braassemerland. Wij hebben geconstateerd dat er in het project toereikende beheersingsmaatregelen zijn getroffen om de risico's met betrekking tot de waardering van het project af te dekken.

4. Belangrijkste bevindingen

Waardering grondexploitaties

Ontwikkelingen per project

In de onderstaande toelichting zijn de belangrijkste ontwikkelingen in de grondexploitaties in 2020 nader toegelicht.

Waardering	Toelichting grondexploitatie
------------	------------------------------

	Braassemmerland
---	------------------------

Als gevolg van de overeenkomst met de GEM Braassemmerland en de hiermee samenhangende afspraken is het prijsrisico voor de gemeente in relatie tot de GEM Braassemmerland aan de afzetkant overzichtelijk. Het afzetrisico ligt nog wel bij de gemeente. Doordat de grondexploitatie nog meer dan 10 jaar in ontwikkeling is, wordt dit risico vergroot. Het belangrijkste deel van de inbreng van grond ligt in de periode 2021-2023. De huidige (positieve) marktontwikkelingen in de Randstad zorgen voor veel vraag naar nieuwbouwwoningen, waarmee tevens de belangrijkste risico's op het gebied van de afzet zijn afgedekt. De programmering en de duur van de grondexploitatie blijven een belangrijk risico voor de gemeente.

Op basis van de ontvangen onderbouwingen en toelichting vinden wij de grondexploitatie Braassemmerland toereikend onderbouwd.

	Connexxion - Leimuiden
---	-------------------------------

Gezien de status van het project en de discussie die met de ontwikkeling samenhangt is er nog een hoge mate van onzekerheid rond de realisatie van het project. In 2020 zijn er beperkte plankosten gemaakt voor het project. De doorgerekende waardering, programma en planning zijn realiseerbaar als de ontsluiting wordt geregeld. Op basis van de documentatie van het (lopende) overleg met de provincie blijkt dat er wordt gewerkt aan een toereikende oplossing. Op basis van die argumentatie is de huidige waardering toereikend geacht.

Het project Connexxion – Leimuiden ligt inmiddels meerdere jaren stil. De kans dat de huidige grondexploitatie, waarbij bedrijfsruimten worden gebouwd, ontwikkeld gaat worden, is laag. Om te voorkomen dat er meer rente en kosten worden toegerekend aan het project en een toereikend inzicht te geven in de situatie van het project adviseren wij om de grondpositie als strategische grond te classificeren.

4. Belangrijkste bevindingen

Sociaal domein



Algemeen

De gemeente Kaag en Braassem voert diverse regelingen uit in het sociaal domein waarbij taken veelal zijn ondergebracht bij derde partijen. Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de belangrijkste onderdelen en door wie deze werkzaamheden uitgevoerd worden:

Onderdeel	Uitvoerder	Wijze van uitbesteding	Bepaling last boekjaar
Jeugdwet	GO! / TWO Holland Rijnland	Opdracht / Mandatering	Afrekening op basis van lumpsum-overeenkomst / verevening
Wmo	Driemaster / Participe / Tom in de buurt	Opdracht	Afrekening op basis van lumpsum-overeenkomst / werkelijke lasten
PGB's	GO! / Participe	Opdracht	Lumpsum / Afrekening op basis van werkelijke lasten
Uitkeringen	Soza Alphen	Mandatering	Afrekening op basis van werkelijke lasten

Verantwoording uitvoerders sociaal domein

Ten behoeve van de afronding van onze controlewerkzaamheden met betrekking tot het sociaal domein hebben wij de controleverklaringen ontvangen van de verschillende uitvoerders. Uit deze rapportages, bestaande uit eindverantwoordingen en controleverklaringen, blijken geen nadere onzekerheden of fouten die boven de rapporteringsdrempel uitkomen.

De verantwoording van Participe met betrekking tot de Wmo (waaronder de PGB) is ontvangen en voorzien van een goedkeurende controleverklaring.

De jaarrekening van GO!, Driemaster en Tom in de Buurt zijn nog niet beschikbaar. Aangezien het hier gaat om lumpsum-overeenkomsten zijn de lasten die samenhangen met de overeenkomsten in de jaarrekening verantwoord. De beschikbare overeenkomsten en nadere afspraken geven toereikende zekerheid in het kader van de jaarrekeningcontrole.

Uit de verantwoording van de TWO Holland Rijnland blijkt een onzekerheid van 1,9% van de lasten. Deze onzekerheid is voor de gemeente Kaag en Braassem lager dan rapporteringstolerantie en daardoor niet verder gerapporteerd.

4. Belangrijkste bevindingen

Overige bevindingen

Waardering uit te faseren grondposities

De gemeente heeft meerdere 'uit te faseren' grondposities in bezit met een boekwaarde van in totaal € 1,2 miljoen. De waardering van deze gronden is onderbouwd met taxaties uit 2015, waaruit een waardering blijkt van € 1,5 miljoen. Op basis van het waarderingsverschil tussen de boekwaarde en de getaxeerde marktwaarde is de huidige waardering toereikend onderbouwd.

Wij constateren wel dat de gehanteerde taxaties sterk zijn verouderd. De gemeente heeft als gevolg hiervan beperkt inzicht in de actuele waarde van dit bezit, waardoor het risico bestaat dat er bij besluitvorming over het bezit, niet de juiste uitgangspunten worden gehanteerd.

Wij adviseren om periodiek (iedere drie jaar) de waardering van de uit te faseren grondexploitaties te onderbouwen en zo nodig te laten taxeren.

Vermogenspositie bij verbonden partijen

Wij constateren dat bij verbonden partijen van de gemeente het eigen vermogen en de vermogenspositie sterk verschilt. De normen voor het aanhouden van het eigen vermogen bij de verbonden partij is vaak geregeld in de gemeenschappelijke regeling.

Afhankelijk van de aard en de risico's van de gemeenschappelijke regeling is het wenselijk om een hoeveelheid eigen vermogen aan te houden. Wij adviseren u om te inventariseren of er bij verbonden partijen sprake is van een overschot of tekort aan vermogen. Aan de hand van de beschikbare informatie adviseren wij u of aanvullend beleid hierop nodig is.

Risico's in GEM Braassemerland

De GEM Braassemerland VOF is een deelneming, waarin de gemeente voor 50% participeert. De gemeente loopt in de grondexploitatie risico over de ontwikkeling van de volledige grondexploitatie. Resultaten die voortvloeien uit de vastgoedexploitatie hebben direct invloed op de exploitatie van de gemeente.

Als onderdeel van de vastgoedexploitatie stelt de GEM Braassemerland VOF een eigen risicoanalyse op. Uit deze risicoanalyse blijkt per ultimo 2020 een (nadelig) gewogen risico van € 10,6 miljoen. Deze risico's worden binnen de huidige vastgoedexploitatie van de GEM nagenoeg volledig afgedekt uit hoofde van het positieve begrote resultaat en de post onvoorzien in de begrote lasten.

Deze geïdentificeerde risico's kunnen het risico van de gemeente versterken, maar ook beperken. Deze risico's uit de GEM Braassemerland VOF vormen geen onderdeel van de beoordeling van de risicoanalyse grondexploitaties van de gemeente en de hiermee samenhangende reserve bouwgrondexploitatie.

Om een volledig inzicht te krijgen in de risico's die samenhangen met het project Braassemerland adviseren wij om de risicoanalyse van zowel de grondexploitatie als de vastgoedexploitatie in de berekening van de reserve bouwgrondexploitatie te betrekken.

Rechtmatigheid

5. Rechtmatigheid

Begrotings- rechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2020, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de gemeenteraad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de raad. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota 2019 van de Commissie BBV.

In de kadernota is opgenomen dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma.

In de toelichting op de staat van baten en lasten is door het college een analyse van de overschrijdingen opgenomen. De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen het bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma. Het college stelt uw gemeenteraad voor genoemde overschrijdingen te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2020. Vooruitlopend hierop zijn wij hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons oordeel over de (begrotings-)rechtmatigheid. De overschrijdingen op lastenniveau ten opzichte van de gewijzigde begroting zijn in de tabel opgenomen.

Lastenoverschrijding programma	Begrotingsafwijking
Bestuur en regio	Overschrijding als gevolg van uitgaven in verband met Corona en de dotatie van de voorziening.



5. Rechtmatigheid



Rechtmatigheid – Europese aanbesteding

Europese aanbestedingsrichtlijnen

In het kader van de rechtmatigheid van de jaarrekening 2020 is een controle uitgevoerd op de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen. Bij de controle van de Europese aanbestedingen zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Rechtmatigheid - Kredieten

Kredieten

Wij zijn nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de gemeenteraad geautoriseerde kredieten. Er is geen overschrijding op investeringsniveau geconstateerd ten opzichte van de gevoteerde kredieten.

5. Rechtmatigheid

Rechtmatigheid – Overige

Niet financiële beheersingshandelingen

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van het jaarverslag. De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft een evenwichtig inzicht in de belangrijkste risico's en kengetallen van de gemeente.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Uw gemeente heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Financiering

In 2020 heeft uw gemeente meerdere nieuwe (relatief kortlopende) leningen afgesloten met een totale omvang van € 18,5 miljoen ter herfinanciering van afgeloste leningen met een omvang van € 19,8 miljoen. De rente op de nieuwe leningen is negatief. Met de aflossing is de renterisiconorm overschreven. Overleg hierover met de provincie heeft plaatsgevonden. Op basis van de aflossingstermijnen van de huidige leningen stellen wij vast dat de gemeente de komende jaren binnen de renterisiconorm blijft.

Ten aanzien van de naleving van het kasgeldlimiet en de naleving schatkistbankieren merken wij op dat de gemeente Kaag en Braassem – zich aan de wettelijke normen heeft gehouden, zoals ook toereikend is toegelicht in de paragraaf financiering respectievelijk de jaarrekening.



Overige onderwerpen

6. Overige onderwerpen

Fraude en naleving wet- en regelgeving

Het college is primair verantwoordelijk voor het voorkomen van fraude, het naleven van wet- en regelgeving en voor een cultuur van eerlijkheid en integriteit en dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude en overtreding van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te beperken.

Voor het uitoefenen van deze verantwoordelijkheid maakt het management gebruik van diverse beheersingsmaatregelen, zoals interne richtlijnen en gedragscodes, controle technische functiescheiding en periodieke rapportages over financiën.

Ten behoeve van onze jaarrekeningcontrole identificeren wij, in het kader van NV COS 240/250, de risico's met betrekking tot fraude en overtreding van wet- en regelgeving en beoordelen wij de interne beheersingsmaatregelen die gericht zijn op het voorkomen en signaleren van (materiële) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Voor zover relevant voor onze controle voeren wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit. Onze controle is echter niet specifiek gericht op het signaleren van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. In het kader van onze controle hebben wij geen bevindingen te melden met betrekking tot fraude.

Bevestiging onafhankelijke positie

Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

Kwaliteitsborging

Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om haar onafhankelijkheid en die van haar medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- Jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners, professionals en ondersteunende stafdiensten;
- Cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- In- en extern kwaliteitsonderzoek;
- Twee registeraccountants betrokken bij wettelijke controleopdrachten;
- Reviews door partners die niet betrokken zijn bij de opdracht ter waarborging van een deugdelijk / deskundig oordeel.



Bijlagen

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2020 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2021 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
C1	Regeling specifieke uitkering Reductie energiegebruik	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
C30	Specifieke uitkering proeftuinen aardgasvrije wijken 2 ^e ronde	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2020 – 2022 (OAB)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (Sisa tussen medeoverheden)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van art 69 Participatiewet	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)	Formele onrechtmatigheid	N.v.t.	Op de volgende pagina's is een nadere toelichting opgenomen.
H4	Regeling specifieke uitkering sport	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
H8	Regeling sportakkoord	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:

Goedkeurend

Strekking controleverklaring getrouwheid:

Goedkeurend

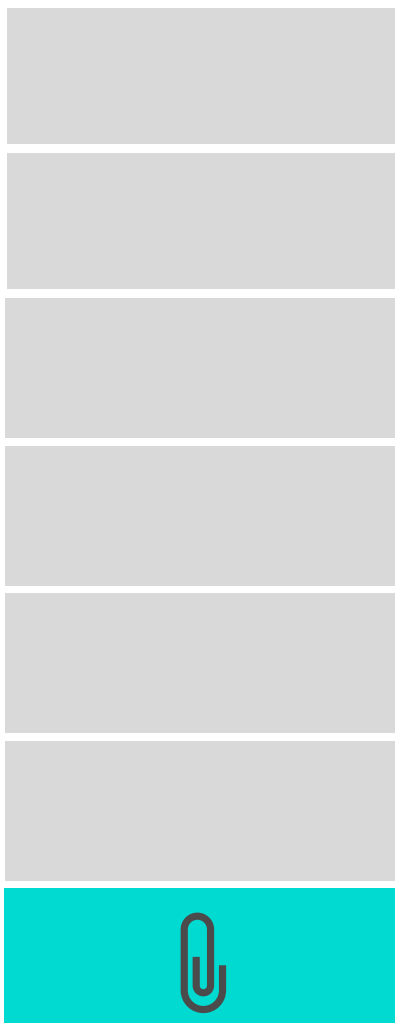
Bijlage A – SiSa-bijlage (vervolg - Tozo)

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2020 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Gezien de impact van Tozo zijn de geconstateerde fouten en onzekerheden in een aparte tabel opgenomen, deze tabel is een nadere toelichting op de tabel op de vorige pagina. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2021 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Formele onrechtmatigheid		Bij enkele dossiers is geconstateerd dat identificatie is gedaan aan de hand van DigiD in combinatie met BRP of Suwinet. Deze constatering uit onze steekproef is niet nauwkeurig te projecteren naar een financiële omvang voor de gehele populatie.
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.



Bijlage A – SiSa-bijlage (vervolg - Tozo)



Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		Bij enkele dossiers is geconstateerd dat identificatie is gedaan aan de hand van DigiD in combinatie met BRP of Suwinet. Deze constatering uit onze steekproef is niet nauwkeurig te projecteren naar een financiële omvang voor de gehele populatie.
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		Bij enkele dossiers is geconstateerd dat identificatie is gedaan aan de hand van DigiD in combinatie met BRP of Suwinet. Deze constatering uit onze steekproef is niet nauwkeurig te projecteren naar een financiële omvang voor de gehele populatie.
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Bijlage B – Ongecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan het college en is als bijlage bij de Bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. De geconstateerde fouten ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid en onzekerheden zijn lager dan de door u vastgestelde controletolerantie van 1% respectievelijk 3% van de totale lasten. Positieve bedragen hebben een positief effect op het resultaat, een bedrag tussen haakjes heeft een negatief effect op het resultaat. Rechtmatigheidsfouten kunnen niet gesaldeerd worden.

Fouten

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
EU Aanbestedingsrechtmatigheid	-	-
Totaal ongecorrigeerde controleverschillen	0	0
Effect niet gecorrigeerde controleverschillen voorgaande jaarrekening	-	n.v.t.
Totaal	0	0

Onzekerheden

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Prestatielevering jeugd	-	-
Prestatielevering Wmo	-	-
Prestatielevering PGB	-	-
Totaal onzekerheden	-	-



Bijlage C – Controleaanpak

Controleaanpak en uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle. Daarnaast gaan wij in de volgende paragrafen van deze bijlage nog nader in op de samenwerking met de andere accountants en de ingeschakelde experts.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2020 onderkend:

- schattingen en toelichtingen in de jaarrekening;
- waardering grondexploitaties;
- aanbestedingen;
- WNT-bijlage;

Samenwerking met interne accountantsdienst/andere accountants

Voor de jaarrekening van de gemeente Kaag en Braassem maken wij gebruik van diverse verbonden partijen/gemeenschappelijke regelingen en uitvoeringsorganisaties. De samenwerking met Kaag en Braassem en de gemeente Alphen aan den Rijn en Braassem ten aanzien van het sociaal domein (Participatiewet), belastingheffing en IT is van significant belang in het kader van de jaarrekeningcontrole. Wij hebben bij de accountants een review uitgevoerd op hun werkzaamheden.

Inschakeling van interne / externe deskundigen

Wij hebben in het kader van onze controle geen gebruik gemaakt van de werkzaamheden van interne en/of externe deskundigen.

Verbonden partijen

Ten aanzien van de verbonden partijen van gemeente Kaag en Braassem hebben wij vastgesteld dat:

- de (significante transacties met) verbonden partijen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening en paragraaf verbonden partijen;
- geen sprake is van indicaties voor ongeautoriseerde significante transacties met verbonden partijen, welke indicaties geven voor fraude;
- geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

Significante uitdagingen/moeilijkheden tijdens de controle

Er zijn geen significante uitdagingen/moeilijkheden geweest tijdens de controle.

Significante schattingsposten

De belangrijkste schattingsposten binnen de jaarrekening van gemeente Kaag en Braassem betreffen:

- waardering van uw grondexploitatie;
- waardering van uw materiële vaste activa;
- waardering van uw vorderingen (waaronder debiteuren);
- nauwkeurigheid en volledigheid van de voorzieningen.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van de gemeenteraad beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen. Op basis van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden concluderen wij dat de gemaakte schattingen door het college aanvaardbaar zijn.



Bijlage D – Onafhankelijkheid

Bevestiging van het management

Wij hebben het college van burgemeester en wethouders ter confirmatie een schriftelijke bevestiging gevraagd en ontvangen aangaande haar verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving.

Wij zijn onafhankelijk van gemeente Kaag en Braassem

Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om zijn onafhankelijkheid en die van zijn medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- voorschriften en procedures omtrent onafhankelijkheid. Deze voorschriften voor professioneel gedrag op het gebied van kwaliteit en onafhankelijkheid zijn opgenomen in de Gedragscode van Baker Tilly. Deze Gedragscode geldt voor iedere medewerker van Baker Tilly en wordt natuurlijk steeds geactualiseerd;
- jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners en medewerkers van Baker Tilly en ondersteunende stafdiensten;
- cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling, of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- intern en extern kwaliteitsonderzoek;
- Twee registeraccountants betrokken bij wettelijke controleopdrachten
- reviews door externe toetsers die niet bij de opdracht betrokken zijn, ter waarborging van een deugdelijke grondslag/deskundig oordeel;
- rotatie van externe accountants op de opdracht.

Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.



Contactgegevens

drs. Stefan Turenhout RA

Director Audit

s.turenhout@bakertilly.nl

Armond Dzulakian Msc

Supervisor audit

a.dzulakian@bakertilly.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Scheveningseweg 80-82

Postbus 85745

2517 KZ Den Haag

+31 70 358 90 00

